

Οι καλύτερες θεατρικές παραστάσεις της δεκαετίας

POP popagenda.gr/afieromata/i-kaliteres-theatrikes-parastasis-tis-dekaetias/

Τις καλύτερες παραστάσεις της δεκαετίας; Η αλήθεια είναι ότι στην αρχή, όταν μου ζητήθηκε, πανικοβλήθηκα. Πολύ γρήγορα, όμως, συνειδητοποίησα ότι είχε πολύ ενδιαφέρον η πρόκληση. Αλήθεια τι απ' όσα βλέπουμε διαρκεί στη μνήμη μας; Τι θεωρούμε ότι δεν έχει εξατμιστεί σαν αίσθηση, σαν συναίσθημα, σαν πρόταση;

Το θέμα λοιπόν είναι οι θεατρικές βραδιές που έγραψαν ιστορία για τη σύλληψη, για το αποτέλεσμα, για την τρέλα, για το δρόμο που χάραξαν στη **θεατρική διαδικασία**, για την αισθητική, για τις ερμηνείες, για την απόλαυση και τη συγκίνηση που χάρισαν και διατηρείται ακόμα. Και σ' αυτές τις περιπτώσεις δεν ανοίγεις τεφτέρια, δεν συμβουλεύεσαι παλιά κείμενα. Ο,τι έχει μείνει ζωντανό, ξεπετάγεται και έκπληκτη διαπιστώνω ότι είναι πολλά τα συναισθήματα, πολλές οι εικόνες που διαρκούν και συνεχίζω να τις έχω μαζί μου.

Με **χρονολογική σειρά** λοιπόν, οι καλύτερες θεατρικές της δεύτερης δεκαετίας του 21ου αιώνα, μια δεκαετία που το θέατρο εκτινάχτηκε και ποσοτικά και ποιοτικά. Αυτές που κράτησα είτε για την πρόταση που έκαναν, είτε για την ατμόσφαιρα που δημιούργησαν, είτε για την αισθητική που μας χάρισαν, είτε για τις ερμηνείες, είτε για τους δημιουργούς που τις υπέγραψαν.

1. Τίποτα δεν μας πτοούσε, τίποτα δεν μας σταματούσε. Ετσι τον Ιούνιο του 2011, η **Αριάν Μνουςκίν** και το Θέατρο του Ήλιου μας περίμεναν σε μία από τις αίθουσες του Athens Metropolitan Exro στο πιο απομακρυσμένο σημείο του Αεροδρομίου «Ελευθέριος Βενιζέλος». Εκεί μας περίμεναν τα γνωστά άβολα καθίσματα του Θεάτρου του Ηλίου, που πάνε παντού μαζί με τις παραστάσεις του, και «Οι Ναυαγοί της Τρελής Ελπίδας» ένα από τα λιγότερο γνωστά έργα του Ιουλίου Βερν πάνω στο οποίο βασίστηκε η Μνουςκίν για να μοιραστεί με το κοινό τους προβληματισμούς της για τη σύγχρονη Ευρώπη. Με τον απόλυτα χειροποίητο τρόπο που κάνει θέατρο, τον πιο απλό και τον πιο θεατρικό τρόπο μαζί, το μόνο που μας είχε δυσαρεστήσει, 4,5 περίπου αργότερα, ήταν ότι τελείωσε εκείνη παράσταση.

2. Κατά πρώτον, ήταν δύο οι μέρες των παραστάσεων στην Επίδαυρο τον Αύγουστο του 2011, αλλά τρεις! Γιατί για το **«Ριχάρδο τον Γ'»** που σκηνοθέτησε ο Σάμ Μέντες προστέθηκε, έπειτα από πολλά χρόνια, και τρίτη παράσταση -τόση ήταν η ζήτηση! Κατά δεύτερον εκείνη την παράσταση την είδαν 27.700 θεατές, αριθμός ρεκόρ για τα Επιδαύρια! Κατά τρίτον, τέταρτον, κ.λπ. όσοι πήγαμε, είδαμε μια σπουδαία παράσταση, με ηθοποιούς-μύθους, και για όλους αυτούς τους λόγους, ασφαλώς ανήκει δικαιωματικά στις σημαντικότερες θεατρικές στιγμές της δεκαετίας.

ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΔΕΛΦΩΝ | ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ ΣΤΟΥΣ ΔΕΛΦΟΥΣ 21/7/2012
ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΘΗΝΩΝ & ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

© Χάρις Ασημένιου

3. Το απόγευμα της 21ης Ιουλίου 2012, τα πούλμαν του Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου δεν είχαν κατεύθυνση προς την Επίδαυρο, αλλά προς ένα άλλο αρχαίο θέατρο, εκείνο των Δελφών, που ξανάνοιγε στο κοινό έπειτα από 37 χρόνια, λίγο πριν ξεκινήσουν τα έργα συντήρησής του! Και για εκείνη τη βραδιά είχαν προσκληθεί μερικοί σημαντικοί θεατράνθρωποι, για να ερμηνεύσει ο καθένας είτε ένα απόσπασμα από κείμενα του αρχαίου δράματος. Άλλος επέλεξε έναν παλιό του ρόλο, όπως η Ρένη Πιττακή που μας ξαναθύμισε τους ιστορικούς «Όρνιθες», άλλος ένα αγαπημένο του απόσπασμα. Και μαζί με τη Ρένη Πιττακή βρέθηκαν στους Δελφούς η Λυδία Κονιόρδου, η Μαρίσσα Τριανταφυλλίδου, ο Γιάννης Βογιατζής, η Ολivia Λαζαρίδου, ο Νίκος Καραθάνος, η Ελένη Κοκκίδου και ο Βασίλης Παπαβασιλείου, ο μόνος που δεν επέλεξε αρχαίο δράμα, αλλά ένα ποίημα του Χέντερλινγκ. Ήταν μια παράσταση για μια και μόνη βραδιά, ήταν 1.000 περίπου θεατές οι τυχεροί που την απόλαυσαν. Ήταν τόσο ξεχωριστή και μοναδική που δεν θα μπορούσε να λείπει από τις επιλογές μου για τη δεκαετία.

4. Δεν ήταν από τα συχνά παιζόμενα έργα του Μολιέρου ο **«Αμφιτρύων»**. Για μια ακόμη φορά ο **Λευτέρης Βογιατζής** επέλεξε να μας παρουσιάσει κάτι διαφορετικό. Και ήταν, στις 4 και 5 Αυγούστου του 2012, στο αρχαίο θέατρο Επιδαύρου, η τελευταία σκηνοθεσία του, μια ανάθεση από το Εθνικό Θέατρο. Μια παράσταση-κέντημα, με ερμηνείες, γέλιο και συγκίνηση. Και αν η παράσταση ήταν ευφρόσυνη και απολαυστική, το φινάλε της ήταν εξόχως συγκινητικό. Όταν η Αμαλία Μουτούση βγήκε από την ορχήστρα και σήκωσε από την πρώτη σειρά του κοίλου τον Λευτέρη Βογιατζή. Τον πήρε από το χέρι και τον έφερε στην ορχήστρα, ανάμεσα στους υπόλοιπους ηθοποιούς της παράστασης. Και εκείνη τη στιγμή, όλοι σηκωθήκαμε όρθιοι και δεν θυμάμαι πόση ώρα χειροκροτούσαμε...

5. Το όνομά του ήταν γνωστό. **Μπομπ Γουίλσον**. Τη δουλειά του όμως δεν την είχαν δει τόσοι πολλοί στην Ελλάδα. Μέχρι το φθινόπωρο του 2012, οπότε το Εθνικό Θέατρο και ο τότε καλλιτεχνικός του διευθυντής, Γιάννης Χουβαρδάς, προσκάλεσε τον Αμερικανό σκηνοθέτη να βάλει την υπογραφή του σε μια παράσταση με άκρως ελληνικό θέμα και με Έλληνες συντελεστές. «**Οδύσσεια**», λοιπόν στο Εθνικό, ήταν μια Οδύσσεια εντυπωσιακή, αλλιώςτική, συναρπαστική, με τα χρώματα, τα φώτα και την αισθητική του Μπομπ Γουίλσον.

6. Δεν ήταν καθόλου εύκολο να βρεις θέση στο θέατρο «Θησείον» το χειμώνα του 2013. **«Mistero Buffo»**, του Ντάριο Φο, σε μια παράσταση του Θωμά Μοσχόπουλου από τις πιο έξυπνες, τις πιο ευφρόσυνες, τις πιο ουσιαστικές. Με σκηνές για ανθολογία. Με ερμηνείες μία και μία (Αννα Καλαϊτζίδου, Άννα Μάσχα, Κώστας Μπερικόπουλος, Αργύρης Ξάφης, Θάνος Τοκάκης, Γιώργος Χρυσοστόμου).

7. Εκείνη τη χρονιά, το 2013, ένα βουκολικό δράμα του 19ου αιώνα, η περίφημη **«Γκόλφω»** του Σπυρίδωνος Περεσιάδη, έγινε το πιο in θέαμα της σεζόν. Ο Νίκος Καραθάνος έφτιαξε στο Εθνικό Θέατρο, στο REX, μια παράσταση από το τίποτα -πώς να ξεχάσουμε εκείνα τα τεράστια πουφ του σκηνικού (Ελλη Παπαγεωργακοπούλου) που γίνονταν λόφοι, ποτάμια, βουνά, πηγές, δρόμος, σπηλιές...- και μετέφερε με απεριόριστη τρυφερότητα την ιστορία μιας αγάπης από άλλη εποχή, με άλλα ήθη και αρχές. Και μας έδειξε ότι η τρυφερότητα και η αγάπη είναι διαχρονικές.

8. Την επιλέγω όχι μόνο για την απολύτως τρελή έμπνευση του Γιάννη Κακλέα, αλλά και για το θεατρικό αποτέλεσμα. Ιούνιος 2013, Φεστιβάλ Αθηνών, στην Πειραιώς 260. Ενα από τα λιγότερο γνωστά έργο του Σάμιουελ Μπέκετ, το **«Μερσιέ και Καμιέ»** επέλεξε ο **Γιάννης Κακλέας** να ιστορήσει, με διάρκεια παράστασης... 24 ώρες. Ξεκίνησε στις 12 τα μεσάνυχτα της Παρασκευής και ολοκληρώθηκε τα μεσάνυχτα του Σαββάτου. Με διαλείμματα ανά ώρα. Κατάφερα να δω τις 14 από τις 24 ώρες. Και ταξίδεψα μαζί με τον Αρη Σερβετάλη και τον Κώστα Φιλίππογλου (απολαυστικοί και οι δύο) σ' εκείνο το ταξίδι χωρίς προορισμό, με μόνες αποσκευές τα όνειρά τους και τις φαντασιώσεις τους. Στις 12 ακριβώς του Σαββάτου, ο Γιάννης Κακλέας, που δεν έφυγε από το ηλεκτρολογείο όλο το 24ωρο, άρχισε να κατεβαίνει τα σκαλιά της αίθουσας ανεμίζοντας στον αέρα έναν υπνόσακκο, αφού υπήρχε δυνατότητα να κοιμηθούν οι θεατές εντός της αίθουσας. Μοναδική εμπειρία.

9. Πλούσια καλλιτεχνικά ήταν η σεζόν εκείνη. Και από τις καλύτερες σεζόν του Εθνικού. Γιατί μετά την «Οδύσσεια» του Μπομπ Γουίλσον, σειρά είχε ένα σύγχρονο κλασικό έργο του 20ού αιώνα, **«Το πένθος ταιριάζει στην Ηλέκτρα»** του Γιουτζίν Ο' Νηλ που σκηνοθέτησε ο **Γιάννης Χουβαρδάς** στην αποχαιρετιστήρια παράστασή του ως καλλιτεχνικός διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου. Και ίσως από τις καλύτερές του.

21 θεατρικές προτάσεις για 21 ημέρες γιορτής

Ενα έργο που αντλώντας από τον μύθο των Ατρείδων, καταπιάστηκε με τις εμπλοκές, τις εμμονές, τα πάθη και τα μίσση μιας αμερικανικής οικογένειας αμέσως μετά το τέλος του αμερικανικού εμφυλίου. Και η σκηνοθεσία, τα σκηνικά, τα κοστούμια, τα βίντεο, οι ερμηνείες μας έδειξαν ανάγλυφα τις συγκρούσεις, τις σιωπές, τα απωθημένα, τις ανατροπές, τις πληγές.

10. Την σκεφτόμασταν για πολύ καιρό εκείνην τη **«Σόνια»**, ένα μεγαλειωδώς ταπεινό θέμα, ένα θεατρικό έργο το οποίο υπέγραψε μια μακρινή απόγονος του Τολστόι, η **Τατιάνα Τόλσταγια** και σκηνοθέτησε ο Αλβις Χερνάνις, ιδρυτής του Νέου Θεάτρου της Ρίγας, τον οποίο αρκετοί γνωρίσαμε τον Ιούνιο του 2015 στο Φεστιβάλ Αθηνών. Ένα έργο για τη μεγαλοπρέπεια των καθημερινών κινήσεων, για τους ανθρώπους που προσπερνάμε διαρκώς, για την ιστορία μιας απλοϊκής και ελάχιστα γοητευτικής γυναίκας, που μαγειρεύει, φροντίζει τα λουλούδια της και περιμένει τον μεγάλο έρωτα. Την επιλέγω ανάμεσα σε πολλές και σημαντικές ξένες παραστάσεις του Φεστιβάλ Αθηνών για τη ανεπιτήδευτη απλότητα και το ουσιαστικό βάθος με το οποίο προσέγγισε έναν άνθρωπο που τίποτα σπουδαίο δεν έκανε στη ζωή του.

11. Τον επόμενο μήνα του ίδιου καλοκαιριού, του δύσκολου 2015, τον Ιούλιο, η **Κατερίνα Ευαγγελάτου** μας κάλεσε να δούμε αλλιώς ένα γνωστό τοπόσημο της Αθήνας. Το Λύκειο του Αριστοτέλη, στην οδό Ρηγίλλης, έγινε θέατρο και σκηνικό μαζί και φιλοξένησε τον **«Ρήσο»**, ένα αρχαίο δράμα την πατρότητα του οποίου πολλοί διεκδικούν και σπανίως παιζόμενο. Επιλέγω τον «Ρήσο» όχι τόσο για την αρτιότητα της θεατρικής παρουσίασης, που εν πολλοίς οφειλόταν στο αδύναμο κείμενο, παρότι αξιοποίησε θαυμαστά η Κατερίνα Ευαγγελάτου όλο, μα όλον το χώρο του Λυκείου, αλλά κυρίως γιατί είχε την ιδέα και μας τη χάρισε να γνωρίσουμε με άλλον τρόπο ένα ιστορικό σημείο της πόλης, και να συνδέσει ευφυώς το παρελθόν με το παρόν.

12. Κι εκείνο το καλοκαίρι είχε κι άλλη μια συνομιλία πολιτισμών και εποχών, αφού ο **Μιχαήλ Μαρμαρινός** έφερε το ιστορικό Θέατρο Νο από την Ιαπωνία, συνεργάστηκε μαζί του, και απέδωσαν αξέχαστα τη ραψωδία λ της Οδύσσειας, τη «**Νέκυιας**». Με το γνωστό τους πατάρι (κανένα άλλο σκηνικό δεν υπήρχε), με τα δικά τους χαρακτηριστικά μουσικά όργανα, με τις διακριτικές τελετουργικές τους κινήσεις χάρισαν, αναμφίβολα, μία από τις καλύτερες θεατρικές στιγμές της δεκαετίας. Και μας έκαναν κι άλλο δώρο, το επόμενο πρωί. Κι έτσι, περίπου 700 άνθρωποι θυσιάσαμε τον γλυκό πρωινό ύπνο και ανεβήκαμε στις 6 το πρωί στο θέατρο της Επιδαύρου για να δούμε μια αρχέγονη ιαπωνική τελετή για το καλωσόρισμα της μέρας: την επίκληση στον ήλιο. Αλησμόνητο.

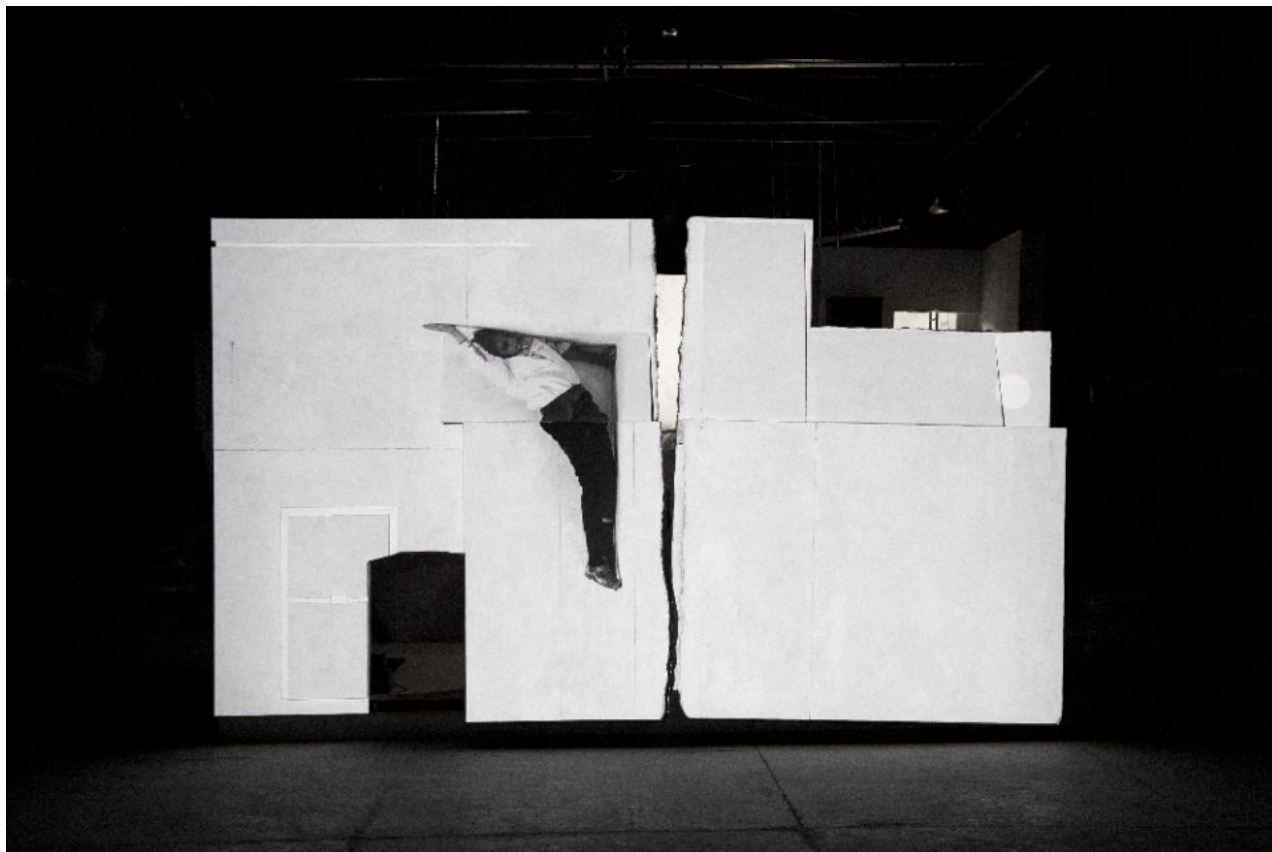
13. Ήταν η πρώτη παράστασή του που έβλεπα. Οκτώβριος του 2017, στη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάσης: «**8 8 7**» του Καναδού **Ρομπέρ Λεπάζ**. Ένας δίωρος μονόλογος που πέρασε σαν γρήγορο όνειρο, μ' ένα απίστευτο σκηνικό, που έκανε τις μνήμες να μοιάζουν μακρινές, ένα ταξίδι στις πρώτες εικόνες που κουβαλάμε, σε όσα μας καθορίζουν και μας συνοδεύουν. Με εύστοχες νύξεις για την τεχνολογία, τις αναμνήσεις, τα πρόσωπα που νομίζουμε ότι ξέρουμε και μαθαίνουμε προχωρώντας. Ασφαλώς στις καλύτερες θεατρικές στιγμές της δεκαετίας.

14. Ήταν ο «μικρός» του ελληνικού θεάτρου, αλλά είχε καταφέρει να ταραξει τα νερά ο **Δημήτρης Καραντζάς**. Επιλέγω, από τις παραστάσεις της δεκαετίας που τελειώνει, μιας δεκαετίας που είδαμε πολλές σκηνοθεσίες του, την **«Πλατεία ηρώων»** του Τόμας Μπέρνχαρντ. Τον χειμώνα του 2017, το Θέατρο της οδού Κυκλάδων είχε μια μεγάλη τρύπα στο κέντρο της σκηνής του, το σημάδι μιας πτώσης, πραγματικής και ιδεαλιστικής. Και πάνω στην τρύπα είχε το οικογενειακό τραπέζι, και στον τοίχο απέναντι έναν τεράστιο καθρέφτη στο οποίο καθρεφτίζονταν τόσο οι ηθοποιοί όσο και το κοινό, δημιουργώντας μian ιδιαίτερη συνθήκη συμμετοχής στην παράσταση. Έχουν περάσει σχεδόν τρία χρόνια από τότε, και νομίζω κανείς μας δεν έχει ξεχάσει την Καρυοφυλλιά Καραμπέτη και τη συναρπαστική σκηνή του ψυχαναγκαστικού σιδερώματος, και την ατμόσφαιρα του Μπέρνχαρντ που αναδείχθηκε στη σκηνή του Θεάτρου της οδού Κυκλάδων, μέρος του σκηνικού για μια ακόμη φορά.

15. Ηρθε από τη Θεσσαλονίκη, έχοντας κάνει ήδη κάνει αίσθηση την προηγούμενη χειμωιάτικη σεζόν στην αίθουσα εκδηλώσεων του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος: **«Festen – Οικογενειακή γιορτή»** του Τόμας Βίντερμπεργκ σε σκηνοθεσία **Γιάννη Παρασκευόπουλου**. Η παράσταση εντάχθηκε στο Φεστιβάλ Αθηνών, και φιλοξενήθηκε στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του Εθνικού Θεάτρου, στο κτίριο Τσίλερ. Οχι τυχαία, όπως καταλάβαμε, γιατί υπήρχε μια πολύ ειδική σκηνοθεσία σ' αυτή την παράσταση, όπου θεατές και ηθοποιοί ανακατεύονταν, οι καρέκλες είχαν πολλές και διαφορετικές κατευθύνσεις, όπως ακριβώς και τα μέλη της μεγαλοαστικής οικογένειας που μας απασχολεί, που κρύβει μυστικά, ένοχα πάθη, καταπίεση, βία. Στις καλύτερες θεατρικές αναμνήσεις της δεκαετίας πρωτίστως για τη σκηνοθετική ενορχήστρωση.

16. Ήταν η παράσταση που έκλεισε τις εκδηλώσεις του Φεστιβάλ Αθηνών το καλοκαίρι του 2017 και εκείνη που έκλεψε τις εντυπώσεις και μας γοήτευσε: **«Αποτυχημένες απόπειρες αιώρησης στο εργαστήριό μου»**, μια σύνθεση κειμένων βασισμένη σε πεζά του Σάμιουελ Μπέκετ, σε σκηνοθεσία **Δημήτρη Κουρτάκη** με τον Αρη Σερβετάλη να ίππεται κυριολεκτικά σ' εκείνη την τεράστια κατασκευή που είχε στηθεί στο Χώρο Δ της Πειραιώς 260. Ο Αρης Σερβετάλης άρχισε να κινείται στο χώρο με τα βήματα ενός ανθρώπου που αναζητεί, που ψάχνει, που προσπαθεί. Με κινήσεις που υπογραμμίζουν το κείμενο εύστοχα και σπαρακτικά. «Απέναντί σου το χειρότερο, η μοναξιά». Αρθρώνει με το σώμα του τις λέξεις του Μπέκετ, τις οποίες κυρίως βλέπουμε γραμμένες στους τοίχους εκείνου του κτιρίου. Ήταν όλα σχεδιασμένα, όλα εύστοχα, όλα άψογα εκτελεσμένα. Όχι αδίκως ήταν η παράσταση που έκανε την έναρξη του Φεστιβάλ Αθηνών την επόμενη χρονιά.

Anthrwpoi kai Pontikia (dir. Mpismpikis)

17. Και ξαφνικά, τη σεζόν 2018-2019, ήταν πολλοί εκείνοι που είχαν μια ασυνήθη κατεύθυνση: μετρό Ελαιώνας, Βοτανικός, Cartel Τεχνοχώρος, **«Ανθρωποι και ποντίκια»** σε σκηνοθεσία **Βασίλη Μπισμπίκη** και διασκευή Σοφίας Αδαμίδου. Το έργο του Τζον Στάνιμπεκ μεταφερμένο σ' έναν κόσμο αλλιώτικο, λούμπεν, σημερινό, λίγο πιο πέρα από το κέντρο της πόλης, και μαζί αληθινό και συνασπαστικό. Είναι από τις παραστάσεις που πραγματικά δεν έχεις μιλιά βγαίνοντας στο τέλος από εκείνο το παλιό γκαράζ, μηχανουργείο, ό,τι..., που έγινε θέατρο και χώρεσε, χωράει πολλούς κόσμους. Γι' αυτό και συνεχίζει ακάθεκτο.

18. Κάνει πάντα κάτι ποιητικό και ουσιαστικό, συνήθως χωρίς πολλά πολλά. Μόνο με μια στέρεη σκηνοθετική αντίληψη και άποψη και με απόλυτη σημασία στην κάθε λεπτομέρεια της παράστασης, φωτίζει μ' έναν διαφορετικό τρόπο τα κείμενα. Είτε τα σύγχρονα («Περσόνα / Μετά την πρόβα» είτε τα κλασικά, αυτά που έχουν ηλικία αιώνες, όπως οι τραγωδίες του Ευριπίδη **«Ηλέκτρα / Ορέστης»** που τις ενοποίησε το καλοκαίρι του 2019 στην Επίδαυρο ο Βέλγος **Ιβο Βαν Χόβε**. Δίνω την τελική ψήφο στην επιδαύρια εμφάνισή του, γιατί κατάφερε να μπει στο μεδούλι του κειμένου, να μας δείξει μοναδικές ερμηνείες, και να αγγίξει το σήμερα διανύοντας τόσους αιώνες, και εστιάζοντας στην επιθυμία της βίας, στους λόγους που την προκαλούν, στα αδιέξοδα που καταλήγει. Από τις πιο σημαντικές στιγμές στο αρχαίο δράμα.